

предмет на друго проучване. Тук не говоря и за българските преводи на «Словото», тъй като по този въпрос писах на друго място.¹

«Слово о полку Игореве» е било познато на българските писатели преди и след Освобождението. Този факт безспорно оказва известно влияние върху творчеството им — у едни по-очевидно, у други по-незабележимо. Наистина, днес липсват всякакви писмени указания за такова въздействие както от самите писатели, така и от техни съвременници, но творчеството на писателите е най-убедително доказателство в тази насока. Липсата на елементи за влияние на «Словото» у някои писатели още не показва, че те не са познавали това произведение.

Г. С. Раковски е една от големите фигури в нашия политически и културен живот преди Освобождението. От неговото книжовно дело личи, че той е познавал «Слово о полку Игореве», макар за това да нямаме някакво по-определено свидетелство. Дали е чел самото «Слово» или за него знае от четена литература, трудно може да се каже. В библиографските бележки на Раковски — по печатани негови книги и архивни ръкописи — никъде не се посочва такова съчинение. Като се има предвид обстоятелството, че Раковски прекарва известно време в Русия (1860—1863 г.), може да се приеме, че там той непосредствено се е запознал с тази бележита творба на староруската литература. А може да я познава и от по-рано, докато живее още в Сърбия, в Нови Сад. Там той имал свободен достъп до библиотеката на известния сръбски книжовник и културен деятел д-р Данило Медакович, който ако не е притежавал някое от излезлите дотогава руски издания на «Словото», то сигурно е притежавал сръбския превод на туй произведение от 1842 г. «Песна о полку Игоревом», прев. Йован Хаджич (Голубица, 1842, IV, 148 стр.).² Няма никакво съмнение, че Раковски е познавал и първия български превод на «Словото», сторен от Райко Жинзифов и поместен в книгата му «Новобългарска сбирка» (М., 1863).

Раковски е познавал и книгата на Ю. И. Венелин «Критически издирания за историята българска», превод на Ботю Петков, излязла от печат в Земун през 1853 г., която оказала голямо влияние върху него и по-специално за сващанията му относно Симеоновия син Боян. Известно е, че името Боян се споменава няколко пъти в «Слово о полку Игореве». Като взема под внимание този факт, както и сведенията за Боян — сина на Симеон, Венелин говори доста за Боян Магьосника. Според него, Боян «ся предаде на своята склонност... към науките и словесността, а най-много на поезията и на музиката... Боян е бил на българете отечествен поет, на когото славата така ся прочю, чтото ся прослави у простий народ магесник, който преобръщал вълците на човеци, и на против».³

Тези мисли на Венелин за живота и поетическите дарования на Боян намират отражение в поетическото и общо книжовно дело на нашия Г. С. Раковски. И така под вероятното непосредствено въздействие на «Слово о полку Игореве», а най-вече под въздействие на Венелин, той пише за Боян като прочут старобългарски певец и стихотворец. В коментара на своя «Горски пътник» от 1857 г. Раковски определя Бояна като «чютън български стихотворец». За разлика от Венелин, обаче, който очертава Боян като аполитичен, Раковски го показва като активно участващ в политическия живот на страната, показвайки го като велик пълково-

¹ Боню Ст. Ангелов. «Слово о полку Игореве» на български. В: «Слово о полку Игореве. Юбилейно издание на Българската АН. София, 1956, стр. 101—109.

² Йован Хаджич е псевдоним на Милош Светић.

³ Ю. Ив. Венелин. Критически издирания за историята българска, ч. II, 1853, стр. 114—115.